

fecisti filiū tuū p̄ eū. **V**iderūt). i. agnouerūt tē fide
(p̄p̄li) de iudeis (et p̄p̄li) de gētibz (et timuerūt) potētā tuā
visis miraculis (et turbati) sūt salubriter (infideles) qui
erāt sine fundamēto fidei errorē suū ostētes et vēmā po-
stulātes. **E**t nūc. **M**ultitudo sonitus aquarū) audi-
tus ē sonātū in laudibz dei de missione filij i osfessionibz
p̄ccōz / i gemitu culparū / in oracōibz / in grāz actōibz /
q̄ sonitus puenit q̄ (vocē dederūt nubes). i. p̄dicatores
p̄ orbē terrarū i omibz gētibz p̄dicādo xpm. **V**ere de-
derūt vocē suā. **E**t teni). i. q̄ (sagitte tue) o deus .i. vō-
ces p̄dicatoz tuoz corda fidelīū medicinaliter (penetra-
rūt) ad salutē et (vox ip̄a) p̄dicacōis ap̄loz q̄ sonū et
fulgorē timorē hūanis p̄ctoribz inferebat (totius or-
bis circulū ābitū cinxit) vñ seq̄tur **I**lluxerūt) p̄ ap̄los
(dīna p̄cepta) v̄itatis lumie (radiātia coruscādo) mira-
culis q̄ tenebras hōim (p̄ totū mundū) salutarī illumina-
cōne fugauerūt. vñ (omota ē terra) id ē hōies ad ouer-
sionē (et tremuit) agendo penitētā pro peccatis / eos
aut dicit omotos et tremefactos q̄ verbū fideliter audi-
entes ad ouersiomis studiū xpi munere puenerūt.
Et p̄ ip̄os apostolos sic operātes. **I**n mari) gentium.
(via tua) nūc que dudū erat in iudeoz populo (et p̄re-
cepta tua) recepta sūt a pluribz populis gentiū / et tamē
(vestigia tua) scilicet p̄sentia tua corporalis doctrina mi-
racula (nō sūt) ab infidelibz iudeis (cognita)
Cum tamen. **D**eduxisti illū (populū) quondā tuū de
egipto) ad modū ouū in manu moyfi) qui fuit dux po-
puli (et aaron) quē p̄fecisti tu deus sacerdotē om̄i p̄plo.

Psalmus. lxxvij. in quo monet populū
ne sit ingratus diuinis beneficiis.

Vox dei qui p moysen legem dedit hebreis.

Attendite corde (popule meus legē meā/meli-
nate) p hūilitatē (aurē vři cordis)
ad intelligendū (vba oris mei). **A**periā os meū in fi-
guris et similitudinibz ex quibz ad alia capietis intelle-
ctū (loquar obscuras questiones) q̄ adhibita discepta-
tōe solvēde sūt (ab initio) exitus filioz israel de egipto.
Vox aploz seu ppha in psona eoz. **Q**uāta). i. q̄ ma-
gna q̄ mirabilia (audiuimus) bñficia exhibita ppho iu-
deoz in egressu suo de egipto/et in pgressu in deserto et
in egressu terre pmissionis (et cognouimus ea) q̄ p̄s-
sci pphē (narrauerūt nobis) qui tñ iudei ingrati fuerūt
Et ita narrantibz patribz. **N**ō sūt occultata a filiis sui-
is/in succedētibz sibi gñacombz). **P**res nri. **N**ar-
rauerūt opa dei in quibz merito laudā dus apparet de-
us (et virtutes eius q̄ in egipto facte sūt) post q̄ exierūt
de egipto. **E**t postea. **S**uscitauit in ppho iudaico le-
gē in monte synai que dicitur (testimoniū) locutōis di-
uine cū populo/et q̄ testabatur hereditatē eternā quā
nobis pmitit deus dicit/suscitauit/q̄ lex naturalis q̄ in
lucē redit p legem scriptam/que somno ignorātie vide-
batur oppressa et sopita/lex (et testimoniū) idē sūt sicut
(iacob et israel)

In qua lege. **Q**uāta). id est quā magna et mirifica
(mandauit patribz nostris nota facere filiis suis) id ē
posteris non tantū iudeis sed (ut cognoscat generacō
altera) id est xpiana quā de gentibz constat esse electā.
Et sic consequēter.

Filij scilicet xpiani (qui nascentur) postea ex aqua et
spiritu sancto (et exurgent) sursum habentes cor suū/qui
vero nati sunt et non renati non sursum est cor eozum (et

narrabūt filijs) p gnacōes / quod vtiq; xpiani impleuerunt qui p dīcōnes sanctas ad animarū salutē confērendā suis posteris tradiderūt. **Et hoc ideo.**

Ut ponāt spem suā nō in lege q punit s; (in gratia) ocella que redimūt (et nō obliuiscantur operū dñi) sicut fecerunt perfidi iudei qui oblito auctore suo ad culturas se demonū trāstulerūt (et mādāta eius exquirāt) ip̄a est enī dei sūmī vera recordatio si mādāta eius deuotis mentib; impleamus. **I**deo exquirāt. **N**e fiāt sicut

patres eorū gnatio praua et exasperās) praua. q; veritatē recipere noluit / exasperās. q; a deo exasperauit in deū ut in saluatore armaretur / qd fuit sup omnes acerbitates et asperitates. **Et q; praua ē ideo.** Generacō q nō direxit cor suū ad fidē suscipiendā / ad diligendū deū et in pceptis eius ambulādū (et nō est creditus cū deo spūs eius) q; fuit sp̄ incredulus pmissiōib; dei. **B**n̄ dicitur q; gnatio illa cor suū nō direxit quia nec. **F**ilij effreni q; videbātur meliores i illo pp̄lo (intēdētes arcū et mittētes sagittas oūsi sūt i die belli) p similitudinē loq̄tur iudei intenderūt arcū et miserunt sagittas qn̄ pmissērūt se obsequare legē amonēte moyse dicētes. quēcūq; locutus est dñs deus nr̄ faciemus et audiemus / ouerhi sūt i die belli qn̄ aaron dixerūt / fac nobis deos quos adoremus ecce quō in parabolis et pposicōib; omīa explicat.

Quare ouerhi sūt i die belli q;. **N**ō custodierūt testamentū dei .i. pmissionē quā deo fecerāt / omīa q; locutus est dñs faciemus (et in lege dñi noluerūt ambulare) **E**t obliuī sūt bñficiōrū eius / et mirabiliū eius q; ostēdit eis corā patrib; eorū. **C**orā p̄rib; eorū) moyse aarō alijsq; seniorib; (fecit mirabilia in terra egipti in campo thaneos) que ciuitas regia est egipti in q; erat pharao

apud quā decē plage egipti facta sūt

Interruptit mare) rubrū (et pduxit eos) pde sicco ad aliud litus (et statuit aquas) ex vtraqz parte ne fluerēt sed firme starent (sicut aqua in vtere)

Et deduxit eos de die in nube) ptegente eos ab ardore solis (et de nocte i colūna ignis) q oñderet eis viā

Interruptit petra in heremo) in loco sicco et deserto et emanauit fontes irriguos (et potant eos) abūdanter (velut i abisso multa)

Et eduxit aquā de petra) que sequebat eos quocūqz ibant (et eduxit aquas) nō parū s; (tanqz flumina) que de vberibz montū copiosa mūdacione pcedūt. Quibz bñficiis et miraculis nō obstantibus.

Apposuerūt adhuc peccatū ei). i. nō credere (in irā cōcitauerūt). i. ad irā excitauerūt (excelsū i aquoso) loco nō credēdo deū posse sibi i pīs difficilia facere.

Et temptauerūt deū diffidentes) de eius potentia in cor: dibus suis ad hoc (ut peterent elcas) nō spirituales s; carnales (animabz suis) id est propter animas retinēdas in corporibz / elca enī retinaculū est anime in corpe.

Et male) et vtiqz male quia falsa (locuti sūt de deo dicētes nūquid poterit deus parare mēsam i deserto) splēdidā carmū. qī dicerēt nō. Ecce blasphemā et diffidētia / o stulta nimis absurdaqz vicio: dia hūanā impossibilitatē ad diuinā trāstulisti vītutē. Et rursus diffidētes dicūt.

Qm pculit petra et fluxerūt aque / et torrētes) ex magna aquarū abūdātia (mūdauerūt) sequitur q poterit aliud etiā facere.

Q nimis fatua cogitatio. exēplū magni miraculi dare et eius auctorē in reliqz arbitrari posse deficere. **N**ūquid et panē poterit dare / aut parare refectionē splēdidā et delicatā (populo suo) qī dicerēt dubitādū ē. **S**; māsuētissimus dñs noluit statū pumē

eos sicut bñ mererentur / s; ne videretur nō posse facere q̄
petebāt sic stulte illi dubitabāt. **A**deo audiuit) et im-
pleuit peticōes (et distulit) penā inferre eis / ut p̄us oñ-
deret suā potētiā (et ignis) .i. ira dei accensus est in ip̄m
descēdente (de iacob et israel) **H**inc ignis accēsus ē
in iacob et cetera. **Q**uia nō crediderūt deo suo) q̄ possi-
lic; ex p̄cedētib; miraculis hoc firmiter poterāt credere
(nec sperauerūt i bonitate sua) q̄ nō deficeret eis i neces-
sarijs. **E**t mandās executōm peticōnes eorū mādauit
nubib; desup / et ianuas celi aerei vbi gñabatur manna
(aperuit) inde descendē faciēs. vñ seq̄tur. **P**luuit illis)
id ē dedit p̄ modū pluuię (māna ad māducandū) et sic
(panē celi) .i. in celo aereo angelorū ministerio formatū
(dedit eis) **E**t ita. **P**lanē angelorū) id ē ministerio
eorū formatū (māducauit hō / cibaria misit i abūdātia)
cū quilib; colligeret de eo q̄ntū comedē poterat. **E**t ad
satisfaciēdū desiderio eorū de esu carniū. **T**rāstulit ven-
tū austrālē) de supiore pte aeris ne. s. flaret (induxit v-
tute suā vētū affricū) q̄ ē vētus occidētalīs ut flaret ver-
sus vbi erat mltitudo magna coturnicū q̄s vētus trāspo-
tauit vltra māe rubrū vbi erāt castra hebreorū. **S**eq̄tur
Et pluit sup eos sicut puluerē) .i. valde abūdāter
(carnes) viuas in maxima copia scz (volatilia pēnata.
Et ceciderūt in medio castrorū eorū circa tabnacula
eorū) ut sine omī labore et difficultate possent ea cape.
Et ip̄i māducauerūt et saturati sūt nimis) usq; ad nau-
seā abūdantiā carniū (sic desiderauerūt attulit eis / et nō
fuit fraudati desiderio) imo sunt consecuti illud habētes
carnes in abūdantia. **O**stenso q̄ stulte dubitauerāt
de potētia dei ostēdit p̄phā qualiter puniti sunt a deo de
quo ita ait **A**dhuc esce erat i ore ip̄orū) q̄ multi actu

comedebāt (et punitio dei descendit sup eos) **E**t occi-
didit potētes eorū repletos diuitijs (et electos israhel)
scz moysen aaron et mariā (impediunt) ne īgredierēt
terrā pmissiōis. **I**n oīb; hīs) correcti puniti (pe-
cauerūt adhuc et nō crediderūt ī mirabilib; eius)
Et ideo. **D**efecerūt dies eorū) quasi languida rabe cō-
sūpti (m) .i. pro (vanitate) p qua citius perierūt et anni
eorū cū festīn acōe) qz mors multorū fuit accelerata sicut
ī rebellione thore. **C**ū occideret) aliquos de pplo a-
lii timētes (querēbāt eū/et reuertebātur) studiose (et se-
dulo venētes petebant misericordiā a deo) reuertebā-
tur quidē. qz **R**ememorati sūt qz deus adiutor eorū ē)
ī bonis (et deus excelsus redēptor eorū ē) a malis.
Et quia ista reuersio ad deū quo ad multos nō erat ex
amore iusticie s; timore pene dicit.
Et dilexerūt eū ī ore suo et lingua sua mentiti sunt
ei) qz nō sic habeāt ī mente sicut ptendebāt ī ore.
Vnde sequitur. **C**or aut eorū nō erat rectū cū eo) qz
pdola colere delibērabāt (nec fideles habitī sūt ī testa-
mento eius) ut legē eius obseruaret sicut ī timore pmit-
tebāt. **S**pēs aut ē misericors) ī natura et etiā oīa me-
rita iporū (siet ppius peccatis iporū) puniēs eos citra
odignū (et nō dispdet eos) totaliter eos delēdo sic me-
ruerūt. **E**t abundauit) misericōdia dei (ut auerteret ab eis
vindictā suā) tu de eis sumere ceperat (et non accēdit
omnē irā suā) quā de eis sumeret omnē pmeritā penam.
Et hoc ideo. qz **R**ecordatus ē) .i. ad modū recordātis
se habuit qh oblitus dū eos affligeret (qz caro sūt) scz
carnales a fragiles p mqs ad peccādū/hoc ē maxia cau-
sa q deū mouet ut se nobis misericordē exhibeat (spūs)
homo est (vadēs) ī breui de hoc mūdo p separacōez

anime a corpore (et non rediens) ad ipsum corpus virtute
propria nature. **D**epcit eis / et licet parceret ipsis. **S**pi
ritus multoties .i. sine numero (exacerbauerunt eum in deser
to / et ad vindictam excitauerunt eum in iniquo) ut digne
eis penas inferret. **E**t ouersi sunt ad ydolatriam (et tem
ptauerunt deum) dolose petentes ab eo quod ab illo accipe
diffidebant (et sanctum israel) ad amaritudinem (prouocaue
runt). **E**t non sunt recordati peccatis eius / die quod redemit
eos de manu tribulantis (scilicet pharaonis). **P**reterea
non sunt recordati. **Q**ualiter posuit in egipto signa sua
scilicet decem plagas (et prodigia in ciuitate illa regia) ubi si
signa ista facta sunt id est est signum et prodigium / signum in qua
dei potentia indicat prodigium quod in se dat nobis aliquid intelli
gere. **I**nter quas plagas. **C**onuertit in sanguinem
flumina eorum et pluuiales aquas ne biberent)
Misit in eos muscam caninam et pungebat eos grauiter
(et ranas et dissipauit eos) quod in nullo loco poterat sta
biles esse propter ranas. **E**t dedit eruginem id est vento
vrēti quod corripit segetes (fructus eorum / et fructus p labo
res eorum productos locustis) **E**t occidit in gramine vi
neas eorum et moros eorum in pruina) vel in frigore corrupē
te. **T**radidit gramini iumenta eorum) existētia in capris
(et possessiones in gemitu) **M**isit in eos effectum ire sue indi
gnationis) per plagas dictas et sequētes (immissas per an
gelos malos) qui fuerunt executores diuine iusticie in per
secutionibus egipti. **D**ia fecit semite ire sue) .i. semitam
in viam ouertit quod ex quo per prima flagella non fuerunt corres
cti plage ampliores sunt augmentate. vnde sequitur (et
non peperit a morte vitas eorum / et iumenta eorum in morte con
cluit) **E**t percussit omne primogenitum in terra egipti) non
solum hominem sed etiam omnium iumentorum primogenita (primicias

omnis laboris eorum) ut ordeum et lima et similia quae citius ma-
turescunt (in tabernaculis) egiptiorum descendenti de (chana)
Propheta nunc ostendit quomodo deus eduxit iudeos de egipto
et induxit in terram promissionis et ipsi iterum ingrati offensa-
derunt eum sic dicentes **E**t eduxit de egipto populum suum
israhel diligenter custodiendo sicut pastor oves suas (et
perduxit eum tanquam gregem in deserto) quod erat inter ma-
re et egiptum. **E**t eduxit eos per desertum (in spe) veniens-
di in terram promissionis (et non timuerunt) quia (inimicos
eorum cooperuit mare) **E**t induxit eos in terram promissi-
onis quam dicitur sanctificata) propter iherusalem in qua edifi-
catus erat templum (in monte) moria (quem) montem non gla-
dius eorum (acquiescunt) sed (dextera) id est potentia (eius)
Hoc modo acquiescunt. quia **E**iecit a praesentia eorum gens
tes) chanaanitas. quae prius terram illam obtinebat et alios
ibi habitantes (et sorte diuisit) singulis tribubus (terram)
promissionis equali mensura antiquitus tenso (funicu-
lo) terram diuidebant

Et habitare fecit in domibus villis ciuitatibus et castris
a gentilibus edificatis (tribus israhel)

De ingratitude iudeorum et eorum otumacia et quid eis
irato domino contingerit propheta exponit dicens / et istis
beneficis non obstantibus. **T**emptauerunt deum diffiden-
tes de diuina virtute (et exacerbauerunt deum excelsum)
prouocantes ad iram (et precepta eius non custodierunt.

Et auerterunt se scilicet ab eo (et non seruauerunt pactum
id est legem quam pepigerant obseruare) quemadmodum praesens
eorum) qui adorauerunt vitulum et multipliciter offenderunt
in deserto (conuersi sunt in arcum prauum) id est similes facti sunt
arcui prauo / arcus prauus dicitur malicia peccatorum quae non
eminus percutit sed in se magis spicula directa conuertit.

Anra concitauerunt eum immolando ydolis (in collibus suis) et cum honore deo debitu (sculptilibus suis) impartaret (ad indignationem) et vindictam (puocauerunt)

Propheta numerat vindictae genera quibus punitus est populus ille perfidus dicens. **A**duerit deus predictam populi nequiciam et spreuit/ et ad nichilum redegit valde israel. tradens eum captiuitati aliorum populorum post mortem iosue.

Et repulit) propter eorum nequiciam (ciuitatem filo) quam fuit destructa per philisteos in qua erat dei archa illo tempore et ideo dicitur (tabernaculum ubi habitauit inter homines) quod ibi deus responsa dabat. **E**t tradidit in captiuitatem virtutem eorum. id est archam quam erat virtus eorum quia ea presente semper vincebant inimicos (et pulchritudinem). id est eandem archam de qua ipsi gloriabantur super omnes gentes (in manu inimici) scilicet philistinorum a quibus capta est.

Et ocluit in gladio populum suum) permittens eos ab inimicis occidi (et hereditatem suam spreuit). **I**uuenes eorum comedunt furores vel gladius inimicorum et virgines eorum non sunt lamentate) quod cum quilibet quereretur locum fugiendi dimittebantur mortui insepulti et in lamentati. **S**acerdotes eorum) scilicet ophim et finees filii heli (in gladio) philistinorum (ceciderunt/ et viduae eorum non plorabantur) eadem ratione qua virgines. **P**ropheta ostendens ultionem in ipsos aduersarios reuertit dicit. **D**ominus) qui prius (tanquam dormiens) visus est quod populum suum dimisit affligi ab inimicis (excitatus est/ tanquam potens incensus vino) quod tunc sunt homines ad iram faciles et ad virtutem potentes quam post crapulam de somno surgunt/ excitatus dico ad inferendam vindictam hostibus scilicet philisteis qui archam domini rapietes locauerant iuxta deum suum dagon.

Et percussit inimicos suos in posteriora) in secretiori

parte natū ut etiā viui a foricibz rodentibz eoz anos
execrabili morte pumrētur (opprobriū sempiternū de-
dit eis) qz nullus alter taliter punitus ē / qd i sempiter-
nū diuulgabitur q̄ diu scriptura sancta in qua redactū
est legetur. **I**nimicos suos ita pcussit s̄ suos reedifica-
uit eligendo tribū p regia dignitate dicēs. **E**t repu-
lit tabnaculū ioseph) ut inde esset rex (et tribū effraim nō
elegit) ad regiā dignitatē. **S**ed elegit tribū iuda) ut
faceret inde regē (montē syon quē dilexit) eligens ad
cultū suū. **E**t edificauit sup salomonē (sanctū edifi-
ciū) suo noīe deputatū (sicut vnicorū) qz sic illud ani-
mal non pmittit aliud animal accedere ad cubiculū. sic
deus p̄hibuit alienigenā intra tēplū ministrare (in ter-
ra) id ē in iherlīm (quā fundauit) p̄ cultu suo et solio suo
(stabiliter) q̄ntū fuit ex parte sua et ita fuisset m̄i pccā isra-
hel impediūssent. **E**t elegit dauid seruū suū) i tribu
iuda et inter filios ysai quāuis esset iunior (et sustulit de
gregibz ouīū sequentē oues feras) accepit eū in regē /
et ita ex pastore p̄cudū ad regimen boīm ē translatus.
vnde sequitur. **P**ascere) .i. elegit ut pascat (populū
descendentē de iacob et israhel) p̄lm eundē a deo (specia-
liter dilectū sibi) **E**t gubernauit eos in puritate cō-
scientie / et i operibz ab eo prudēter actis deduxit eos)
ad virtuose et pacifice viuendū.

Psalmus. lxxviii. in quo propheta deplorat
captiuitatē iherusalē tēpore regis antiochi.

Propheta dauid licet lōgis ante tēporibz q̄ rex existe-
ret antiochus. omīa tamen more suo quasi trāfacta re-
fert que spū sancto repletus p̄uidebat esse futura / vnde
deflens pietatis affectu ait / o